

| WUR Livestock Research |

| Naam: Sjoerd Bokma |

| Functie: Onderzoeker |

| Datum: 8 november 2012 |

Sjoerd Bokma, onderzoeker van Wageningen Universiteit, krijgt van overal opdrachten. Eens per week is hij voor de nieuwe ammoniak-meetunits op de Dairy Campus. Vandaag zit hij veel in overleg. „Kun je als onderzoeker creatiever zijn dan 20.000 boeren?“

Besloten bijeenkomst

09:30 uur. „Ik heb mijn Brandroden gevoerd en in de auto al een uur vergaderd over de aanvraag voor een proefstal“, zegt Sjoerd Bokma wanneer hij arriveert bij het provinciehuis van Overijssel. In Zwolle heeft hij met collega-onderzoekers, LTO Noord Projecten en beleidsmakers van de provincies Overijssel en Noord-Brabant een bespreking.

inbrengen van de mest en zoekt de oplossing met name in de technologie. Volgens Bokma is het terugbrengen van depositie via aanwending ook een aangewezen spoor, naast het terugdringen van stalemissies. Een discussie volgt over het toekennen van emissies aan een locatie.

Tenten in de stal

16:00 uur. Sjoerd Bokma bezoekt eens per week de proefboerderij bij Leeuwarden. „Op Dairy Campus gaan we middelen en vloeren testen. Omdat in de ligboxenstal vier identieke afdelingen zijn gemaakt, kan een fabrikant van een vloer relatief snel en goedkoop resultaat verkrijgen.“ Met folie zijn de units van elkaar gescheiden. Op de Dairy Campus sluiten ze alle variabelen uit om het verschil tussen een proefsysteem en de referentie te zien. Via de voergang wordt lucht aangevoerd, die wordt door ventilatoren weer afgevoerd. De ammoniakconcentratie van de in- en uitgaande lucht in elke tent wordt gemeten en vergeleken. Bovenop de tent, onder het dak van de stal, vinden 16 meterslange slangen hun weg naar de meetapparatuur op kantoor.

Metingen ter validatie

17:00 uur. In november vinden de eerste metingen plaats. Die dienen om te bepalen of de beginsituatie in alle vier de tenten gelijk is. Bokma overlegt met bedrijfsleider Peter Jan ten Haken (foto) over de te volgen strategie. Het in hoogte instelbare zeil voor het voerhek is dan relatief veel dagen naar beneden. De vier deuren naar de melkstal gaan tweemaal per dag open, verder zijn de koeien in groepen van maximaal 15 per tent op de meetdagen van elkaar en de buitenwereld gescheiden.

Netwerkgroep-bijeenkomst

18:00 uur. Het is nagenoeg donker wanneer Bokma Dairy Campus verlaat. De reis gaat richting Raalte waar vanavond een netwerkgroep-bijeenkomst is van melkveehouders rond Natura 2000 die plannen hebben voor nieuwe stallen. Bokma is gevraagd om daar vanuit onderzoek expert-input te leveren. Hij zal graag zijn ideeën delen en bijdragen aan duurzaamheid. ■

Lunch op pilotbedrijf

12:00 uur. Hetzelfde gezelschap, de Commissie van deskundigen op het gebied van stikstof en de trekkers van het project Proeftuin Natura 2000 Overijssel, vertrekt per auto naar een melkveebedrijf in Staphorst. In de vergaderruimte boven de koeien zijn de melkveehouders Wout en zoon Christiaan van Dalfsen al aanwezig, alsook een vleeskuikenhouder die deelneemt aan het project.

De pilot-veeouders hopen dat ze via de Proeftuin kansen krijgen om de continuïteit van hun bedrijven te verbeteren zonder de natuur te schaden. Van Dalfsen: „We zitten met onze 65 melkkoeien in Natura 2000-gebied en hebben 45 hectare veenweidegrond, puur grasland. Ammoniakreductie halen we al wel door de nieuwe enigszins aflopende dichte vloeren, maar de emissiefactoren zijn niet bekend. Met machines op het land is voor ons geen winst te behalen omdat zelfs sleepslangbemesting te zwaar is voor de bodem.“

„In onze zoektocht viel veel af, maar het biologisch aanzuren van mest lijkt een goed idee“, veronderstelt Van Dalfsen, die het aanslepen van maïs om ruw eiwit en ammoniak te reduceren niet ideaal noemt. Bokma beaamt dat met aanzuren van mest een dubbelslag kan worden gemaakt: ammoniakreductie in de stal en bij het uitrijden behoud van waardevolle stikstof.

Certificering en techniek

14:00 uur. De voorzitter van de Commissie van deskundigen, Fred Stouthart van de SRE-milieudienst in Brabant, vraagt de pluimveehouder naar het reduceren van de ammoniakemissie op zijn bedrijf. Een tafelgenoot houdt een pleidooi voor certificering en/of beloning van de mestuitrijders. Hij denkt ook aan het dieper

'Met ideeën bijdragen aan duurzaamheid'

